

Onder embargo tot Woensdag 6 mei, 15:15 CEST

La Biennale di Venezia

61. Esposizione
Internazionale
d'Arte

Partecipazioni Nazionali

The Fortress

Nederlands paviljoen

61e Internationale kunstbiënnale van Venetië

Voor de 61e editie van de Biënnale van Venetië presenteert Dries Verhoeven samen met curator Rieke Vos *The Fortress*. Het duo neemt het Nederlands paviljoen en de Biënnale van Venetië zelf als uitgangspunt voor een kunstwerk dat gaat over de neiging tot zelfbehoud in het licht van grote geopolitieke onzekerheid. Het is de eerste keer dat Nederland op de Biënnale wordt vertegenwoordigd met een performance, en de eerste keer dat het Nederlandse paviljoen zelf een integraal onderdeel van het kunstwerk wordt.

Het paviljoen sluit zichzelf af

Het Nederlands paviljoen, ontworpen door Gerrit Rietveld en gebouwd met het optimisme van de naoorlogse jaren 50, kan worden gezien als het toonbeeld van openheid en vooruitgang. Maar tijdens de komende editie transformeert dit modernistische monument tot een antithese van zichzelf. In een 25 minuten durende *rite de passage*, keert de zonovergoten structuur zich geleidelijk af van de buitenwereld. Wat ooit licht, transparant en toegankelijk was, wordt donker, defensief en naar binnen gekeerd.

In de begeleidende publicatie bij de tentoonstelling, beschrijft Vos het Rietveldpaviljoen als een architectonisch icoon, maar tegelijkertijd kwetsbaar: het vocht uit de Venetiaanse lagune probeert voortdurend in de muren te kruipen en het gebouw toe te takelen. Dries Verhoeven benadrukt deze kwetsbaarheid met zijn artistieke interventie: forse steunberen aan drie kanten van het paviljoen die de façade lijken te stutten. Zes keer per dag, op het hele uur, sluiten stalen luiken tussen de steunberen zich piepend en ratelend. Geleidelijk verdwijnt het uitzicht op de buitenwereld en tekent de barrière zich steeds duidelijker af tussen 'wij' die binnentraden versus 'zij' die buiten bleven.

In *The Fortress*

Binnen in het paviljoen krijgt de oprukkende duisternis gestalte in een fysieke, indringende vocale performance. De performers in *The Fortress* grunten en growlen, een stemtechniek afkomstig uit de *deathmetal* waarbij de laagste registers van de stem worden ingezet. Het is alsof de omringende duisternis hun lichamen binnendringt. Naarmate het zicht verdwijnt, krijgen irrationele impulsen de overhand.

In het werk van Dries Verhoeven is het publiek nooit louter toeschouwer, maar altijd actief betrokken. Met *The Fortress* vraagt hij de bezoeker om zich volledig los te koppelen van de Giardini en over te geven aan een gedeelde, collectieve ervaring. Als een mot die op een vlam afgaat, volgt een performer het laatste spoor van daglicht dat zich over de wanden van het paviljoen beweegt. Vervolgens daalt volledige duisternis neer. Enkele ogenblikken lang blijft het publiek hangen in een zwarte leegte, totdat twee zijdeuren opengaan en het licht van de buitenwereld terugkeert.

Volgens de kunstenaar en curator, weerspiegelt *The Fortress* een bredere verschuiving in de hedendaagse samenleving: In een tijd die wordt gekenmerkt door groeiend nationalisme, geopolitieke conflicten, klimaatcrises en sociale ongelijkheid, staan de idealen die de naoorlogse liberale democratieën vormgaven steeds meer onder druk. Het paviljoen wordt zo een metafoor voor een westerse wereld die gevangen zit tussen haar verlichte zelfbeeld en een sombere toekomstvisie.

Dries Verhoeven: 'Samen met een groep van dertien internationale performers ontwikkelen we een kunstwerk over de zoektocht naar houvast in een wereld uit balans. Ze gebruiken daarbij alleen hun valse stembanden. Met ongepolijste geluiden geven performers uitdrukking aan een maatschappelijke staat van ontredde, en de volharding waarmee we ons, ook in de kunst, soms blijven vasthouden aan de wereld en de waarden van gisteren.'

De Biennale paradox: open deuren, gesloten grenzen

De kunstenaar en curator nemen de tegenstrijdigheden van de Biennale van Venetië zoals zij deze waarnemen als uitgangspunt van het werk. Vos: 'De Giardini della Biennale belichaamt, met haar landenpaviljoens, een wereldorde uit vervlogen tijden. Landen die in werkelijkheid elkaar de oorlog verklaren of volkerenmoord plegen, staan hier gebroederlijk naast elkaar. De kunstruimte probeert het idee van een verlichte traditie en hoopvolle toekomst in stand te houden.'

Opdrachtgever Eelco van der Lingen: 'We kunnen niet terug naar het optimisme en de hoop van 1954, maar we kunnen het paviljoen nog steeds inzetten voor een presentatie die past bij de tijd waarin zij plaatsvindt. Dries Verhoeven zet het evenement en de locatie in om stil te staan bij de problematiek ervan, en dat is in deze tijd helaas bijzonder treffend en noodzakelijk.'

Noot voor de redactie

Titel: *The Fortress*

Opdrachtgever: Eelco van der Lingen namens het Mondriaan Fund

Curator: Rieke Vos

Kunstenaar: Dries Verhoeven

Performers (afwisselend): Jennie Bergsli, Melyn Chow, Maarten Heijns, Jana Jacuka, Dengling Levine, Diane Mahín, Maya Mertens, Marlen Pflüger, Marie Popall, Lisen Pousette, Olivia Rivière, Misty Superdeluxe, Harald Stojan

Locatie: Gerrit Rietveld Pavilion, Giardini di Venezia

Data: 9 mei t/m 22 november 2026 (previewdagen 6–8 mei)

Performances (ca. 25 min): woensdag t/m zondag om 12:00, 13:00, 14:00, 15:00, 16:00 en 17:00. Op dinsdagen toont het paviljoen zich als een gesloten sculptuur.

Publicatie: De catalogus *The Fortress* (in Nederlands en Engels) bevat een voorwoord van Eelco van der Lingen en bijdragen van Rieke Vos, Bas Heijne, Eric Otiena Sumba, Maurits de Bruijn en Dries Verhoeven. De publicatie bevat daarnaast een uitgebreide visuele documentatie van het werk. De publicatie is online beschikbaar via Jap Sam Books.

Voor Nederlandse persaanvragen: neem contact op met Esther bij het Mondriaan Fund via esther.schussler@mondriaanfunds.nl

Voor internationale persaanvragen: neem contact op met Emily van Sutton PR via emilys@suttoncomms.com

Voor meer informatie en beeldmateriaal: www.dutch-pavilion.com

Volg [@dutch.pavilion.venice](https://www.instagram.com/dutch.pavilion.venice) op Instagram voor updates.